Dosarul nr. 2-632/2026 (2-26005039-12-2-19012026-1)

H O T Ă R Î R E

În numele Legii

Dispozitivul Hotărârii pronunţat public la data de 14 aprilie 2026;
Hotărârea întocmită integral la data de 21 iulie 2026.

14 aprilie 2026 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei,
Judecător Crigan Dragoş
Grefier Bonca Elena

cu participarea reprezentantul reclamantului Savin Iulian Constantin – avocat Furnică Victor în temeiul MA cu nr. 2171311 din 7 noiembrie 2025, a reprezentantului pârâtului Ministerul Justiţiei al RM – Zagnat Cristian în temeiul procurii nr. 100 din 18.12.2025 şi în lipsa reprezentantului Procuraturii Generală a RM, care a fost legal citat despre data, ora şi locul petrecerii şedinţei de judecată.

a examinat în şedinţă de judecată publică, în sediul instanţei, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Savin Iulian Constantin către Ministerul Justiţiei al RM şi Procuratura Generală a RM cu privire la încasarea prejudiciului care rezultă din tragerea ilegală la răspundere penală şi a duratei excesive de judecare a cauzei.

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanţilor la proces:

1. La data de 19 ianuarie 2026, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor a fost repartizată în mod aleatoriu, cererea de chemare în judecată depusă Savin Iulian Constantin către Ministerul Justiţiei al RM şi Procuratura Generală a RM cu privire la încasarea prejudiciului care rezultă din tragerea ilegală la răspundere penală şi a duratei excesive de judecare a cauzei.
2. În motivarea acţiunii reclamantul a indicat că, prin Ordonanţa organului de urmărire penală a Inspectoratului de Poliţie Botanica din 10.09.2014 a fost pornită

cauza penală conform elementelor componenţei de infracţiune prevăzută de art. 327 alin.(1) Cod penal RM, fiindu-i atribuită numărul 2014421788.

3. Comunică reclamantul că, prin Ordonanţa Procurorului sectorului Botanica, mun. Chişinău - Marcel Cimbir din 12.09.2014, a fost retrasă cauza penală din gestiunea SUP a IP Botanica şi remiterea acesteia Procuraturii Anticorupţie pentru organizarea efectuării urmăririi penale, iar prin Ordonanţa Procurorului General al Republicii Moldova - Cornel Gurin din 10.10.2014, a fost retrasă cauza penală indicată din gestiunea organului de urmărire penală a Centrului Naţional Anticorupţie şi transmisă organului urmărire penală a Inspectoratului de Poliţie Botanica, mun. Chişinău.

4. Menţionează că, prin Ordonanţa ofiţerului superior de urmărire penală a IP Botanica - Luchian Gheorghe din 20.02.2015, reclamantului i-a fost atribuită calitate procesuală de bănuit, fiindu-i imputat faptul că acesta prin înţelegere prealabilă şi de comun acord cu factorii de decizie a DETS sector Botanica ar fi procurat 20 de bilete pentru taberele de odihnă „Poieniţa Veselă" şi „Alunelul" contra sumei de 9000 lei, care ar fi cauzat daune în proporţii considerabile intereselor publice, fiind calificate acţiunile acestuia conform art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod Penal al Republicii Moldova.

5. Aduce la cunoştinţa instanţei că, la data de 20.02.2015, reclamantul a acceptat să dea declaraţii în calitate de bănuit, vina în comiterea infracţiunii nu a recunoscut, fiind consemnate aceste circumstanţe în procesul verbal de audiere a bănuitului.

6. Mai indică că, la data de 30.04.2015, reclamantul, prin Ordonanţa Procurorului în Procuratura sectorului Botanica, mun. Chişinău, Doamna Elena Ceruţa, a fost pus sub învinuire, acestuia încriminându-i complicitate la abuzul în serviciu, componenţă de infracţiune prevăzută de art. 42 alin.(5), 327 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova. La data de 14.05.2015, reclamantul a fost audit de către procuror în calitate de învinuit.

7. Notează că, la data de 14.05.2015, procurorul în Procuratura sectorului Botanica, mun. Chişinău - Elena Ceruţa, i-a comunicat reclamantului, reprezentat de avocat, rechizitoriul pe cauza penală indicată.

8. La data de 29.05.2015, cauza penală privind învinuirea reclamantului de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal, a fost expediată, în temeiul art. 297 Cod de procedură penală, pentru examinare în

Judecătoria Botanica, mun. Chişinău. Cauza penală a fost înregistrată în Judecătoria Botanica, mun. Chişinău la data de 05,06.2015, ora 12.34, fiindu-i atribuit numărul 12-1-4605-05062015. Conform fişei de repartizare cauza penală a fost transmisă judecătorului Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău - Virgiliu Buhnaci. Prin Încheiere Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău nr. 1-326/15 din 08.06.2015 a fost numită şedinţa de judecată pentru data de 22.06.2015, ora 12.00.

9. Indică că, prin Încheiere Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău nr. 1-326/15 din 22.06.2015, s-a numit pentru judecare cauza penală de învinuire a reclamantului, în şedinţă publică, în procedura generală pentru data de 01.10.2015, ora 15.00.

10. Declară că, prin Sentinţa Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău nr. 1-326/2015 din 20.04.2016, reclamantul a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal al Republicii Moldova şi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 u.c. cu privarea de drepturi de a exercita activităţi legate de gestionarea şi administrarea bunurilor materiale pentru un termen de 3 ani. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1538/16 din 31.01.2017, au fost respinse ca nefondate apelurile reclamantului şi Procurorului, fiind menţinută hotărârea instanţei de fond.

11. Mai indică că, prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. ra-1730/2017 din 26.12.2017 a fost admis recursul declarat de apărătorul reclamantului, casată total Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 31.07.2015, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanţa apel, în alt complet de judecată. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-184/18 din 18.04.2018, a fost respins ca nefondat apelul procurorului, admis apelul reclamantului, s-a casat Sentinţa Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 26.04.2015, s-a pronunţat o nouă hotărâre conform modului stabilit de prima instanţă prin care reclamantul a fost achitat pe art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal pe motiv că fapta nu întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii.

12. Comunică reclamantul că, prin Decizia Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie nr, 1115/2019 din 06.08.2019, a fost admis recursul ordinar al Procurorului, casată total Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 18.04.2018, cu transmiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecători. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-2243/19 din 09.07.2020, a fost admis apelul Procurorului, casată Sentinţa

instanţei de fond, inclusiv din alte motive, procesul penal în privinţa reclamantului, învinuit de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin. (1) Cod penal a fost încetat pe motiv că a expirat termenul de prescripţie de atragere la răspundere penală.

13. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. ıra-360/21 din 14.04.2021, a fost admis recursul ordinar declarat de reclamant prin intermediul apărătorului, s-a casat Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 09.07.2020, cu transmiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecători.

14. Notează că, prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-823/21 din 23.02.2022, apelul reclamantului a fost admis, casată total sentinţa instanţei de fond, inclusiv din oficiu în temeiul art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, procesul penal în privinţa reclamantului a fost încetat în temeiul art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. ıra-684/2022 din 28.02.2024 a fost admis recursul declarat de apărătorul reclamantului, casată parţial Decizia Curţii de Apel Chişinău din 23.02.2022 în privinţa reclamantului, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanţa de apel, în alt complet de judecată.

15. Menţionează că, prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-217/24 din 05.06.2024 a fost admis apelul declarat de reclamant, casată Sentinţa instanţei de fond, acesta fiind învinuit de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal al RM, a fost achitat pe motiv că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii. Prin Încheierea Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-815/24 din 09.10.2025, a fost declarat inadmisibil recursul Procurorului Vitalie Călugăreanu împotriva Deciziei Curţii de Apel Chişinău din 05 iunie 2024.

16. Susţine că, se atestă cert îndeplinerea condiţiilor prevăzute de Lege pentru angajarea răspunderii patrimoniale a Statului şi dreptul reclamantul de a cere încasare prejudiciului ca efect al tragerii ilegale a reclamantului la răspundere penală, or, acuzaţiile aduse acestuia, prin act judecătoresc irevocabil s-au dovedit a fi neîntemeiate.

17. Consideră reclamantul că, în mod evident pornirea unei cauze penale în privinţa acestuia, atribuirea calităţilor procesuale de bănuit, învinuit, ulterior inculpat pentru fapte calificate de organul de urmărire penală şi procuror drept infracţiuni, de care ulterior a fost disculpat, i-au adus acestuia suferinţe emoţionale

şi psihice, stres, frustrare, sentimente de deznădejde şi neîncredere faţă de organele care înfăptuiesc justiţia penală.
18. Prin urmare, ţinând cont de criteriile stabilite Legea nr. 1545/1998 reclamantul consideră că pentru a fi readus în situaţia de până la înaintarea acuzaţiilor evaluează mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral în cuantum de 500000 (cinci sute mii) lei.
19. Învederează că, instanţa de judecată poate să constate cert că dosarul penal care-l vizează pe reclamant a fost înregistrată în Judecătoria Botanica, mun. Chişinău la data de 05,06.2015, ora 12.34, fiindu-i atribuit numărul 12-1-4605-05062015. Cauza penală a fost soluţionată prin act judecătoresc irevocabil la data de 09.10.2025, prin care a fost menţinută Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 05.06.2024 de achitare a reclamantului, astfel cauza penală s-a judecat pentru o perioadă de 10 ani 4 luni şi 4 zile.
20. Atrage atenţia că, cauza penală menţionată, nu a avut elemente de complexitate deosebită sub aspectul circumstanţelor şi cercului participanţilor la proces, reclamantul a avut un comportament activ, nu s-a eschivat în vreun fel de la judecarea cauzei în care a avut statut de inculpat.
21. Mai mult, atestă că soluţia judecătorească irevocabilă a fost adoptată doar după a cincea procedură de apel şi recurs, cauzată de erorile pe care le admitea instanţa de apel, constatate nemijlocit în Deciziile instanţei supreme.
22. Notează că, reclamantul pe parcursul judecării cauzei, pe lângă faptul că a avut un comportament proactiv, dar acesta a fost consecvent în prezentarea poziţiei de apărare şi a mijloacelor de probă din care rezultă că acesta nu a săvârşit fapte, care pot fi calificate ca infracţiuni, or, erorile judiciare privind interpretarea faptelor şi situaţiei juridice reclamantului, care au avut efect direct asupra termenului de examinare a cauzei penale, nu pot fi puse pe seama reclamantului sau utilizate cu scopul de a justifica durata excesivă a procedurilor.
23. Susţine că, având în vedere durata judecării cauzei penale – 10 ani, 4 luni şi 4 zile este în afara oricărui termen rezonabil, iar reclamantul consideră că urmează să-i fie acordată o satisfacţie echitabilă în contul reparării prejudiciului moral pe care îl evaluează la suma de 500 000 (cinci sute mii) lei.
24. Solicită încasarea din bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova în beneficiul lui Savin Iulian-Constantin suma de 500 000 (cinci sute mii) lei cu titlu de prejudiciu moral pentru

atragerea ilegală la răspundere penală pe cauza penală nr. 2014421788, constatarea încălcării dreptului lui Savin Iulian-Constantin la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2014421788 în cadrul căreia reclamantul a fost învinuit de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), art. 327 alin.(1) Cod penal al RM şi să încaseze din bugetul de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova prejudiciul moral în sumă de 500 000 (cinci sute mii) lei.

25. Prin intermediul Direcţiei evidenţă şi documentare procesuală, la data de 02.03.2026, a parvenit referinţă din partea reprezentantului Ministerului Justiţiei al RM.

26. Prin referinţa depusă, reprezentantul pârâtului indică că, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti, conducându-se de prevederile Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, care prevede expres cazurile în care survine dreptul persoanei la repararea prejudiciului.

27. Subliniază că, în privinţa reclamantului, la data de 05.06.2024, de către Curtea de Apel Chişinău, a fost pronunţată Decizia prin care Savin Iulia-Constantin, învinuit de comiterea infracţiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 327 alin. (1) Cod penal al RM, pe motiv c fapta lui nu întruneşte elementele infracţiunii.

28. Accentuează că, este necesară întrunirea cumulativă ale prevederilor art. 3 şi art. 6 din Legea nr. 1545, în contextul în care nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspundere statului.

29. Mai indică că, pentru a fi aplicabile prevederile enunţate de art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545/1998, este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziţie irevocabil că acţiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. Or, din decizia instanţei de apel, cât şi din anexele acţiunii nu reiese expres care anume act justifică răspunderea statului.

30. Susţine că, în sensul prevederilor enunţate, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiţii speciale, şi anume existenţa faptei ilicite. Or, nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului.

Prin urmare, la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil a judecătorului de instrucţie sau a organului ierarhic superior, prin care s-au stabilit ca fiind ilegale acţiunile organului de urmărire penală.

31. Învederează că, toate acţiunile organului de urmărire penală au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanţelor, asupra elucidării vinovăţiei sau nevinovăţiei persoanei menţionate prin actul de sesizare, privind existenţa bănuielii rezonabile de comiterea infracţiunii. Astfel, se impune a menţiona că organul de urmărire penală acţionează cu bună-credinţă, cu suficientă diligenţă, întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acţiunilor de urmărire penală.

32. Consideră că nu sunt întrunite condiţiile art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545, adică a dreptului la repararea prejudiciului, iar în conformitate cu art. 3 alin.(1) din Legea nr. 1545 instanţa de judecată urmează să aprecieze că la faza de urmărire penală, organul de urmărire penală nu a aplicat măsuri preventive şi nu a solicitat aplicarea măsurilor preventive privative de libertate, nu s-a desfăşurat acţiunii de perchiziţie sau măsuri speciale de investigaţii faţă de Savin Iulian Constantin, astfel nici nu există vreo acţiune din partea organului de urmărire penală care ar putea crea un prejudiciu pasibil de cauzarea unui prejudiciu reclamantului.

33. Indică că, Ministerul Justiţiei, va cenzura argumentele reclamantului precum că a fost tras ilegal la răspundere penale, or, acţiunile organului de urmărire penale de punere sub bănuială, de punere sub învinuire, întocmirea rechizitoriului şi transmiterea cauzei penale în instanţa de judecată, în privinţa lui Savin Iulian Constantin, de rând cu inculpata Rudniţcaia Axenia, nu s-au admis şi comis ilegalităţi de ordin legal şi faptic. Or, dreptul la repararea prejudiciilor, în sensul Legii nr. 1545/1998 apare doar prin încălcarea intenţionat a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni), ceea ce la caz consideră că cu certitudine nu a fost demonstrat.

34. Susţine că, toate acţiunile organului de urmărire penală şi a instanţei de judecată, au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanţelor, asupra elucidării vinovăţiei sau nevinovăţiei persoanei menţionate prin actul de sesizare, privind existenţa bănuielii rezonabile de comiterea infracţiunii, aflării adevărului. Organul de urmărire penală acţionează cu bună-credinţă, întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acţiunilor de urmărire penală. Totodată, reclamantului, pe durata acţiunilor procesuale aferente cauzei penale, nu

i-au fost încălcate drepturile procesuale, inclusiv dreptul de contestare a actelor le-a fost respectat (recurs), cât şi la materialele cauzei nu există nici o probă concludentă, pertinentă, utilă şi veridică în confirmarea faptului că actele procedurale, emise în privinţa reclamantului de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale.

35. Cu referire la prevederile Legii nr. 87 din 21.04.2011, invocate de reclamant în speţă, reprezentantul Ministerului Justiţiei al RM indică următoarele.

36. Invocă că, urmează a pune la temelia netemeiniciei acţiunii aspectele foarte importante ale cauzei şi anume că, în cazul procedurilor penale, dreptul de a fi judecat într-un termen rezonabil poate fi invocat doar de o persoană căreia i s-a înaintat acuzaţie, iar perioada care trebuie luată în consideraţie pentru a verifica respectarea dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil începe din ziua când o persoană este acuzată sau ziua când începând cu care bănuielile, al căror obiect este cel interesat, au avut repercusiuni importante asupra situaţiei sale.

37. Mai indică că, cauza penală a fost una complexă, constituită din 5 volume, 2 inculpaţi, audierea mai multor martori, gravitatea infracţiunilor. Respectiv, urmează a fi respinse argumentele reclamantului şi avocatului că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

38. La durata încălcării şi importanţa procesului pentru reclamant nu se atestă indici că de către instanţa de judecată au fost admise încălcări a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale. Mai mult ca atât, este irelevantă, şi înafara cadrului legal solicitarea reclamantului şi avocatului acestuia privind încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, or, cauza penală este finalizată, persoana este achitată, şi cauza nu se află pe rolul instanţei, în curs de examinare, pentru a putea fi invocat şi apărut dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, în ordinea prevederilor Legii nr. 87.

39. Mai consideră reprezentantul Ministerului Justiţiei că solicitările de 500000 lei cu titlu de prejudiciu pentru acţiunile ilegale ale procuraturii şi instanţei de judecată, inclusiv privind încălcarea termenului rezonabil, nu au loc de legalitate, excelează analizei, or, la materialele cauzei nu se regăsesc probe pertinente, concludente şi verosimile, de impecabilitate probaţională, în legalitatea interesului litigios, de încasare cu prejudiciu şi ca prejudiciu moral solicitat şi dorit.

40. Solicită Ministerul Justiţiei, respingerea cererii de chemare în judecată, ca fiind neîntemeiată.
41. Ulterior, la data de 03.03.2026, din parte reprezentantului Procuraturii Generale, a parvenit referinţa prin care indică că acţiunea înaintată este neîntemeiată, pretenţiile nefondate, urmând a fi respinse.
42. Indică reprezentantul pârâtului că Procuratura mun. Chişinău îşi exprimă dezacordul şi găseşte neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de către Savin Iulian-Constantin către Ministerul Justiţiei, Procuratura Generală, privind recuperarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei şi privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a cauzei şi recuperarea prejudiciului moral în sumă de 500 000 lei.
43. Atrage atenţia instanţei că, art. 6 din Legea nr.1545 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti. Pe cale de consecinţă, menţionează că procurorul a dispus de toate temeiurile pentru pornirea urmăririi penale şi instrumentarea ei.
44. Notează că, la data de 20 februarie 2015 cet. Savin Iulian-Constantin a fost recunoscut în calitate de bănuit în prezenta cauză penală, fiindu-i incriminată infracţiunea prevăzută de art.42 alin.(5), 327 alin.(1) din Codul penal. Indică că, în cazul lui Savin Iulian-Constantin, ultimul a beneficiat de toate drepturile procesuale de bănuit.
45. Mai indică că, organul de urmărire penală a avut obligaţia pozitivă de a întreprinde toate acţiunile de urmărire posibile şi raţionale prevăzute de legea procesual penală, în vederea cercetării sub toate aspectele, multilateral şi obiectiv circumstanţele cazului.
46. Comunică reprezentantul pârâtului că, la data de 14 mai 2015, Savin Iulian-Constantin a fost recunoscut în calitate de învinuit, fiindu-i incriminată săvârşirea infracţiunii prevăzută de art.42 alin.(5), 327 alin.(1) din Codul penal al RM. Drept urmare, în conformitate cu cerinţele art. 296 din Codul de procedură penală al RM, a fost întocmit rechizitoriul la 14 mai 2015, în mun. Chişinău şi în baza art. 297 din Codul de procedură penală al RM, împreună cu cauza penală nr. 2014421788, a fost expediat pentru examinare în fond, la Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău.
47. Relevă că, în contextul celor expuse luând în consideraţie complexitatea cauzei, organul de urmărire penală a acţionat cu bună-credinţă, cu o suficientă

diligenţă, a întreprins toate măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acţiunilor de urmărire penală. Mai mult ca atât, acuzatorul de stat şi-a exercitat atribuţiile cu diligenţă şi anume a declarat apel sau, după caz, recurs privind latura penală şi latura civilă a cauzei.

48. Consideră că, este incorectă poziţia reclamantului de acordare a unor sume globale, cu titlu de despăgubiri băneşti pentru prejudiciul moral suferit. Datorită naturii inestimabile a prejudiciului moral şi faptului, că legislaţia în vigoare nu prevede careva bareme de evaluare, se pot crea situaţii când volumul despăgubirilor cerute este mult mai mare decât prejudiciul moral cauzat. Legislaţia civilă şi anume art. 2037 Cod civil al RM, prevede următoarele criterii de care trebuie să se ţină cont la evaluarea despăgubirilor băneşti pentru daune morale – caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat, gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, măsura în care compensarea poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.

49. În şedinţa de judecată, reprezentantul reclamantului Savin Iulian Constantin – avocat Victor Furnică, a susţinut acţiunea înaintată pe motivele de fapt şi de drept invocate, solicitând admiterea integrală a acesteia.

50. Reclamantul Savin Iulian Constantin în şedinţa de judecată nu s-a prezentat, fiind citat legal despre data, locul şi ora examinării cauzei. În temeiul art. 206 alin. (3) Cod de procedură civilă al RM, instanţa de judecată a dispus examinarea cauzei civile în lipsa acestuia cu remitere în adresa ultimului a copiei de pe Hotărâre.

51. Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiţiei al RM – Cristian Zagnat, în şedinţa de judecată a susţinut referinţa depusă şi a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

52. Reprezentantul pârâtului Procuratura Generală în şedinţa de judecată nu s-a prezentat, în susţinerea poziţiei sale depunând referinţă prin care a solicitat respingerea acţiunii.

Aprecierea instanţei:

53. Audiind participanţii la proces, studiind cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate şi raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa

de judecată apreciază cererea de chemare în judecată întemeiată şi pasibilă admiterii parţiale din următoarele considerente:

54. În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) Cod de Procedură Civilă al RM, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime*, pe când potrivit prevederilor art.166 alin.(1) Cod de Procedură Civilă al RM, *oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept trebuie să depună în instanţa competentă o cerere de chemare în judecată.*

55. Conform dispoziţiilor art. 118 Cod de procedură Civilă al RM, *circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate*.

56. În conformitate cu art. 130 Cod de procedură Civilă al RM, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, astfel încât fiecare probă apreciindu-se de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficientă pentru soluţionarea pricinii.*

57. Potrivit dispoziţiei art. 239 Cod de procedură Civilă al RM, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.*

58. Potrivit prevederilor art. 240 alin.(1) Cod de procedură Civilă al RM, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii, iar în conformitate cu exigenţele alineatului (3) acelaşi articol, instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant şi în numele legii, în corespundere cu prevederile art.241 alin.(1) Cod de procedură Civilă al RM.*

59. Cu referire la pretenţia reclamantului Savin Iulian-Constantin privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 500000 lei, cauzat prin atragerea ilegală la răspundere penală, instanţa reţine următoarele.
60. În şedinţa de judecată s-a constatat că, la data de 10.09.2014, prin Ordonanţa organului de urmărire penală a Inspectoratului de Poliţie Botanica, a fost pornită cauza penală conform elementelor componenţei de infracţiune prevăzute de art. 327 alin. (1) Cod penal al RM. (f.d.11)
61. Ulterior, prin Ordonanţa ofiţerului superior de urmărire penală al IP Botanica din 20.02.2015, reclamantului i-a fost atribuită calitate procesuală de bănuit. (f.d.16)
62. Prin Ordonanţa Procurorului în Procuratura sectorului Botanica, mun. Chişinău, Elena Ceruţa, reclamantul a fost pus sub învinuire, încriminându-i-se complicitate la abuzul în serviciu, componenţă de infracţiune prevăzută de art. 42 alin.(5), 327 alin. (1) Cod penal al Republicii Moldova. La data de 14.05.2015, reclamantul a fost audit de către Procuror în calitate de învinuit. (f.d.20-21, 22)
63. La data de 29.05.2015, cauza penală privind învinuirea reclamantului de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal al RM, a fost expediată, în temeiul art. 297 Cod de procedură penală al RM, pentru examinare în Judecătoria Botanica, mun. Chişinău, cauza penală fiind repartizată judecătorului Virgiliu Buhnaci. (f.d.35, 37)
64. Prin Sentinţa nr 1-326/2015 din 20.04.2016 a Judecătoriei Chişinău, sediul Botanica, Savin Iulian Constantin a fost recunoscut vinovat de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal al Republicii Moldova şi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 u.c. cu privarea de drepturi de a exercita activităţi legate de gestionarea şi administrarea bunurilor materiale pentru un termen de 3 ani.(f.d.40-48)
65. Potrivit Deciziei Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-1538/16 din 31.01.2017, apelurile declarate de reclamant şi acuzatorul de stat au fost respinse ca nefondate, fiind menţinută hotărârea primei instanţe. (f.d.49-50)
66. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-1730/2017 din 26.12.2017 a fost admis recursul declarat de apărătorul reclamantului, casată total Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 31.07.2015, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanţa apel, în alt complet de judecată. (f.d.51)

67. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-184/18 din 18.04.2018, a fost respins ca nefondat apelul Procurorului, admis apelul reclamantului, fiind casată Sentinţa Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 26.04.2015, şi pronunţată o nouă hotărâre conform modului stabilit de prima instanţă prin care reclamantul a fost achitat pe art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal pe motiv că fapta nu întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii. (f.d.52-53)

68. Ulterior, prin Decizia Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-1115/2019 din 06.08.2019, a fost admis recursul ordinar al Procurorului, casată total Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 18.04.2018, cu transmiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chişinău, în alt complet de judecată. (f.d.54)

69. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-2243/19 din 09.07.2020, a fost admis apelul procurorului, inclusiv din alte motive în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală al RM şi casată parţial Judecătoriei Botanica, mun. Chişinău din 26.04.2016 cu pronunţarea unei hotărâri noi, potrivit căreia procesul penal în privinţa lui Rudniţacaia Axenia şi Savin Iulia Constantin în baza art. 327 alin. (1) Cod penal a fost încetat pe motiv că a intervenit termenul de tragere la răspundere penală. (f.d.55-56)

70. În continuare, prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-360/21 din 14.04.2021, a fost admis recursul ordinar declarat de reclamant, fiind casată Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 09.07.2020, cu transmiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată. (f.d.57-67)

71. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-823/21 din 23.02.2022, apelul declarat de Savin Iulia-Constantin a fost admis, fiind casată total sentinţa instanţei de fond, inclusiv din oficiu în temeiul art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, procesul penal în privinţa reclamantului a fost încetat în temeiul art. 391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală. (f.d.68-84)

72. Ulterior, prin Decizia Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-684/2022 din 28.02.2024 a fost admis recursul declarat de apărătorul reclamantului, casată parţial Decizia Curţii de Apel Chişinău din 23.02.2022 în privinţa reclamantului, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanţa de apel, în alt complet de judecată. (f.d.85-99)

73. Prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-217/24 din 05.06.2024 a fost admis apelul declarat de reclamant, fiind casată parţial sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Botanica din 26.04.2016 şi pronunţată o nou hotărâre potrivit căreia, Savin Iulia-Constantin, învinuit de comiterea infracţiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 327 alin. (1) Cod penal al RM, a fost achitat, pe motiv că fapta inculpatului nu întruneşte elementele infracţiunii. (f.d.100-110)

74. În continuare, la data de 09.10.2025, prin Încheierea Colegiului Penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-815/24, a fost declarat inadmisibil recursul Procurorului Vitalie Călugăreanu împotriva Deciziei Curţii de Apel Chişinău din 05 iunie 2024. (f.d.111-123)

75. În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Constituţia RM, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime, or, prevederile aliniatului (2) al aceluiaşi articol, stabilesc că nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.*

76. În conformitate cu prevederile art. 53 alin. (2) din Constituţia RM, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

77. Conform art. 524 Cod de procedură penală al RM, *persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.*

78. Conform art. 2007 alin. (1) Cod civil al RM, *Prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii; c) acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin*

hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; – pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului.

79. Potrivit art. 1 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.*

80. Instanţa atrage atenţia că, pentru aplicabilitatea dispoziţiilor Legii nr. 1545-XIII din 25.02.1998, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale şi morale cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, ale instanţei judecătoreşti urmează să existe şi să fie întrunite cumulativ (minim o condiţie), atât a circumstanţelor prevăzute la art. 6 „dreptul la repararea prejudiciului" cât şi de art.3 „cazurile de recuperare a prejudiciului". Astfel, normele în cauză sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate în mod separat.

81. Potrivit art. 2 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *prin acţiuni ilicite se înţeleg - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).*

82. Conform art. 3 a Legii nr. 1545 din 25.02.1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, *este reparabil prejudiciul material şi*

moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală, condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru, precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.

83. Conform art. 6 a Legii nr. 1545 din 25.02.1998, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmării penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art. 313 alin. (5) Cod procedură penală al RM, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitatea specială de investigaţie.*

84. În context, instanţa de judecată relevă că în sensul dispoziţiilor enunţate este de înţeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de anchetă sunt necesare condiţii speciale şi anume: că fapta ilicită, în calitate de condiţie generală a răspunderii delictuale, va avea particularităţi în materia respectivă, prin urmare nu orice acţiune a organului de urmărire penală poate angaja răspunderea statului.

85. O altă condiţie necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitare, care şi atestă admiterea erorii judiciare şi prejudicierea neîntemeiată a persoanei.

86. În acest sens, art. 6 a Legii nr. 1545 din 25.02.1998 prevede expres care sunt cazurile în care survine dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.
87. Coroborând norma legală citată mai sus, la circumstanţele cauzei, instanţa reţine că prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău nr. 1a-217/24 din 05.06.2024 a fost admis apelul declarat de reclamant. Totodată, sentinţa primei instanţe a fost casată integral, fiind pronunţată o nouă hotărâre prin care Savin Iulian-Constantin, învinuit de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. art. 42 alin.(5), 327 alin.(1) Cod penal al RM, a fost achitat pe motiv că fapta nu întruneşte elementele infracţiunii. Ulterior, prin Încheierea Colegiului penal al Curţii Supreme de Justiţie nr. 1ra-815/24 din 09.10.2025, recursul declarat de procurorul Vitalie Călugăreanu împotriva deciziei instanţei de apel a fost declarat inadmisibil.
88. În aceste circumstanţe, având în vedere caracterul definitiv al hotărârii de achitare, instanţa concluzionează că reclamantul este titularul dreptului subiectiv la repararea prejudiciului moral cauzat prin acţiunile organelor de urmărire penală şi ale procuraturii, în condiţiile prevăzute de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.
89. În acest sens, reieşind din specificul acestei categorii de pricini precum şi dispoziţiile art. 254 alin.(1) Cod de Procedură Penală al RM, potrivit căruia organul de urmărire penală are obligaţia de a stabili adevărul, iar art. 28 Cod de Procedură Penală al RM, prevede obligaţia procurorului şi organului de urmărire penală să constate persoana vinovată în comiterea infracţiunii, instanţa reţine că Republica Moldova, aderând la Convenţie şi-a asumat obligaţia pozitivă de a asigura respectarea acestor drepturi ale persoanei.
90. Deci, statul şi-a asumat obligaţia de a organiza un sistem judiciar în aşa fel încât acesta să răspundă tuturor exigenţelor acestor norme, inclusiv de a nu fi atrase la răspundere persoane nevinovate, dincolo de dificultăţile generate de diverşi factori care pot îngreuna urmărirea penală, procedurile judiciare.
91. Totodată, instanţa nu poate reţine argumentele reprezentantului Ministerului Justiţiei, potrivit cărora circumstanţele prezentei cauze nu s-ar încadra în ipotezele reglementate de Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, iar prejudiciul pretins nu ar fi susceptibil de reparare pe motiv că acţiunile organelor procuraturii nu ar

avea caracter ilicit. Or, potrivit dispoziţiilor Legii nr. 1545-XIII, dreptul la repararea prejudiciului ia naştere ca urmare a acţiunilor sau inacţiunilor organelor de urmărire penală, ale procuraturii ori ale instanţelor de judecată, în cazurile expres prevăzute de lege. Totodată, pronunţarea unei hotărâri definitive de achitare, inclusiv pe motivul că fapta imputată nu este prevăzută de legea penală, constituie unul dintre temeiurile legale care atrag incidenţa mecanismului reparator instituit de legea menţionată.

92. Potrivit art. 390 alin. (3) din Codul de procedură penală al RM, *sentinţa de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului. Potrivit art. 525 alin. (1) din Codul de procedură penală, acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.*

93. Prin urmare, raportând circumstanţele de fapt constatate la normele de drept incidente şi având în vedere natura pretenţiilor deduse judecăţii, instanţa reţine că reclamantul, în calitate de persoană achitată, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti. Or, din considerentele hotărârilor judecătoreşti enunţate supra rezultă, în mod neechivoc, că fapta imputată reclamantului nu întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii, împrejurare care constituie temei pentru angajarea răspunderii statului în condiţiile legii.

94. Astfel, odată ce reclamantul a fost achitat printr-o hotărâre judecătorească definitivă, acesta beneficiază de dreptul de a solicita repararea prejudiciului cauzat, fără a fi necesară o constatare distinctă a caracterului ilicit al fiecărei acţiuni procesuale întreprinse de organele competente, această împrejurare rezultând din însăşi soluţia definitivă pronunţată în procesul penal şi din efectele juridice pe care legea le ataşează acesteia.

95. Potrivit art. 11 al Legii nr.1545-XIII din 25.02.98, *mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta Lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de*

judecată, rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei, durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată, natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei, suferinţe fizice şi gradul suferinţelor psihice, măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate, durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

96. Conform art. 2036 alin. (1)-(3) Cod civil al RM, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege. Instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.*

97. Aplicând dispoziţiile art. 11 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 şi ale art. 2036 Cod civil la circumstanţele cauzei, instanţa reţine că reclamantul este îndreptăţit la repararea prejudiciului moral suportat ca urmare a atragerii sale nelegale la răspundere penală. La stabilirea cuantumului despăgubirilor, instanţa a avut în vedere durata procesului penal, natura acuzaţiei formulate împotriva reclamantului, consecinţele pe care urmărirea penală şi judecarea cauzei le-au produs asupra vieţii sale personale şi sociale, precum şi suferinţele psihice inerente unei proceduri penale finalizate printr-o hotărâre definitivă de achitare.

98. La individualizarea cuantumului despăgubirilor, instanţa a luat în considerare că reclamantul a avut calitatea succesivă de bănuit, învinuit şi inculpat, cauza penală fiind examinată pe parcursul mai multor cicluri procesuale, soldate iniţial inclusiv cu pronunţarea unei sentinţe de condamnare. Reclamantul s-a aflat timp de aproximativ 10 ani sub incidenţa unei acuzaţii penale privind o infracţiune de serviciu, situaţie aptă prin ea însăşi să genereze o stare continuă de incertitudine, anxietate şi afectare a reputaţiei profesionale şi sociale.

99. Totodată, instanţa reţine că în privinţa reclamantului nu au fost aplicate măsuri preventive privative de libertate sau alte măsuri procesuale cu caracter

intruziv şi nici nu s-a demonstrat existenţa unor consecinţe excepţionale asupra sănătăţii sau vieţii familiale. Prin urmare, acordarea integrală a sumei solicitate de 500000 lei ar conduce la o despăgubire excesivă raportată la gravitatea concretă a prejudiciului demonstrat. În aprecierea instanţei, suma de 100000 lei realizează un just echilibru între necesitatea reparării prejudiciului moral şi principiul proporţionalităţii.

100. Totodată, instanţa subliniază că repararea prejudiciului moral nu are un caracter sancţionator şi nici nu urmăreşte îmbogăţirea nejustificată a persoanei prejudiciate, ci reprezintă un mijloc de acordare a unei satisfacţii echitabile, aptă să compenseze, în măsura posibilului, consecinţele negative suportate de aceasta. În consecinţă, ţinând seama de criteriile prevăzute de lege şi de principiile echităţii şi proporţionalităţii, instanţa apreciază că suma de 100000 lei constituie o reparaţie rezonabilă şi suficientă a prejudiciului moral cauzat reclamantului. Din aceste considerente, pretenţia privind repararea prejudiciului moral urmează a fi admisă în parte, prin încasarea în beneficiul reclamantului a sumei de 100000 lei, iar în rest urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

101. Cu referire la pretenţia reclamantului Savin Iulian-Constantin privind constatarea încălcării dreptului reclamantului la judecare în termen rezonabil a cauzei penale şi încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiţiei al RM în beneficiul reclamantului Savin Iulian-Constantin a prejudiciului moral în mărime de 500 000, 00 lei, instanţa reţine următoarele.

102. Conform art. 2 din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, *dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti îl are orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti*

se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului. Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul i-a delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat. După repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, statul are drept de regres faţă de persoana vinovată. Mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant.

103. Prevederile art. 4 alin. (2) şi (3) din Legea menţionată indică că, *instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.*

104. Conform art. 6 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public şi în termen rezonabil, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunţată în mod public, dar accesul în sala de şedinţă poate fi interzis presei şi

publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părţi a acestuia, în interesul moralităţii, al ordinii publice ori al securităţii naţionale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecţia vieţii private a părţilor la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanţă când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiţiei. Orice persoană acuzată de o infracţiune este prezumată nevinovată până ce vinovăţia sa va fi legal stabilită. Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înţelege şi în mod amănunţit, despre natura şi cauza acuzaţiei aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul şi de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuşi sau să fie asistat de un apărător ales de el şi, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiţiei o cer; d) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării şi să obţină citarea şi audierea martorilor apărării în aceleaşi condiţii ca şi martorii acuzării; e) să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înţelege sau nu vorbeşte limba folosită la audiere.

105. Astfel, este de remarcat că deşi legislaţia naţională nu oferă o definiţie a noţiunii de „termen rezonabil”, prin impunerea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului de justiţie, atât legislaţia naţională, cât şi cea internaţională subliniază importanţa faptului că justiţia trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură de a-i compromite eficacitatea şi credibilitatea, statul fiind responsabil pentru activitatea ansamblului serviciilor sale, inclusiv ale instanţelor de judecată.

106. Potrivit jurisprudenţei CtEDO, caracterul rezonabil al duratei procedurilor judiciare trebuie apreciate în funcţie de circumstanţele cauzei şi prin prisma a trei criterii de apreciere (cauza Frydlender împotriva Franţei [GC], nr. 30979/96, § 43, CEDO 2000-VII): complexitatea cauzei, conduita reclamantului şi respectiv conduita autorităţilor judecătoreşti.

107. Concomitent, potrivit jurisprudenţei Curţii Europeană a Drepturilor Omului este cunoscut că încălcarea termenului legal la examinarea cauzei nu tot timpul duce şi la încălcarea termenului rezonabil. În acest sens a precizat că necesitatea respectării termenului rezonabil a procesului de judecată nu poate justifica limitarea altor drepturi, prevăzute de art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, durata rezonabilă a unei proceduri trebuie apreciată în funcţie de

circumstanţele cauzei şi în baza următoarelor criterii: complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului şi al autorităţilor competente, precum şi miza litigiului pentru cel interesat.

108. Respectiv, potrivit CtEDO examinarea cauzei urmează să se facă într-un termen rezonabil, dar această obligaţie trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretenţiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităţilor competente şi al părţilor, dificultatea dezbaterilor, aglomerarea rolului instanţei precum şi exercitarea căilor de atac.

109. În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, *orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.*

110. Totodată, potrivit art. 24 alin. (4) din Codul de procedură penală al RM, *părţile în procesul penal îşi aleg poziţia, modul şi mijloacele de susţinere a ei de sine stătător, fiind independente de instanţă, de alte organe ori persoane. Instanţa de judecată acordă ajutor oricărei părţi, la solicitarea acesteia, în condiţiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.*

111. Astfel, simpla durată a procedurii nu este, prin ea însăşi, determinantă pentru constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil. Instanţa reţine că administrarea justiţiei presupune nu doar soluţionarea cauzelor cu celeritate, ci şi respectarea efectivă a tuturor garanţiilor procesuale ale participanţilor. În acest sens, instanţa are obligaţia legală de a amâna examinarea cauzei ori de câte ori sunt incidente împrejurări obiective care împiedică desfăşurarea şedinţei de judecată, precum imposibilitatea justificată a prezentării participanţilor la proces, necesitatea administrării unor probe suplimentare, citarea legală a persoanelor implicate sau soluţionarea unor incidente procedurale. Aceste măsuri reprezintă consecinţa firească a obligaţiei instanţei de a pronunţa o hotărâre legală şi întemeiată şi nu pot fi considerate, în lipsa unor perioade nejustificate de inactivitate imputabile autorităţilor, ca fiind întârzieri incompatibile cu exigenţele termenului rezonabil.

112. Potrivit art. 20 Cod de Procedură Penală al RM, *urmărirea penală şi judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile.(2) Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluţionare a cauzei penale sînt:1) complexitatea cazului; 2) comportamentul participanţilor la proces; 3) conduita organului de*

urmărire penală şi a instanţei de judecată; 3.1) importanţa procesului pentru cel interesat; 4) vârsta de până la 18 ani a victimei.(3) Urmărirea penală şi judecarea cauzelor penale în care sânt persoane aflate în arest, precum şi minori, se fac de urgenţă şi în mod preferenţial. (4) Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanţa respectivă. (5) În situaţia în care, la efectuarea urmăririi penale sau la judecarea unei cauze concrete, există pericolul încălcării termenului rezonabil, participanţii la proces pot adresa judecătorului de instrucţie sau, după caz, instanţei care judecă în fond cauza o cerere privind accelerarea urmăririi penale sau a procedurii de judecare a cauzei. Examinarea cererii se face în absenţa părţilor, în termen de 5 zile lucrătoare, de către judecătorul de instrucţie sau, după caz, de către un alt judecător sau de un alt complet de judecată decât cel care examinează cauza. (6) Judecătorul de instrucţie sau instanţa decide asupra cererii din alin. (5) printr-o încheiere motivată, prin care fie că obligă organul de urmărire penală sau, după caz, instanţa care judecă în fond cauza să întreprindă un act procesual, stabilind, după caz, un anumit termen pentru accelerarea procedurii, fie că respinge cererea. Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

113. Cu referire la norma sus citată instanţa reţine că la materialele cauzei nu s-au regăsit documente care ar demonstra faptul că atât reclamantul cât şi reprezentantul acestuia au întreprins careva măsuri de a urgenta examinarea cauzei penale în cazul în care considerau că termenul rezonabil poate fi încălcat or, reclamantul în mod direct a aprobat şi acceptat tacit toate acţiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească.

114. Suplimentar, instanţa reţine că susţinerile expuse în raportul motivat prezentat de Ministerul Justiţiei sunt confirmate prin înscrisurile administrate în cauză şi prin analiza desfăşurării procedurii penale. Din acestea rezultă că amânările şedinţelor de judecată au fost determinate de cauze obiective, inerente desfăşurării unui proces penal, precum necesitatea asigurării prezenţei participanţilor, administrarea probelor, soluţionarea incidentelor procedurale şi exercitarea căilor ordinare de atac. Totodată, instanţa constată că intervalele dintre şedinţele de judecată nu relevă existenţa unor perioade semnificative de pasivitate imputabile autorităţilor judiciare. Prin urmare, examinată în ansamblu, desfăşurarea procedurii nu evidenţiază o conduită neglijentă sau lipsită de diligenţă

din partea organelor judiciare, ci reflectă administrarea cauzei cu respectarea garanţiilor procesuale şi a dreptului părţilor la un proces echitabil.
115. Totodată, instanţa consideră necesar să remarce că durata procedurii judiciare nu poate fi imputată în întregime organelor de urmărire penală şi instanţelor de judecată. Din materialele cauzei rezultă că reclamantul a beneficiat pe deplin de drepturile procesuale garantate de lege, exercitând, ori de câte ori a apreciat necesar, căile de atac împotriva actelor procesuale şi a hotărârilor judecătoreşti pe care le-a considerat neîntemeiate. Deşi exercitarea acestor drepturi constituie o garanţie fundamentală a dreptului la un proces echitabil şi nu poate genera consecinţe defavorabile pentru reclamant, este incontestabil că parcurgerea tuturor etapelor procesuale şi soluţionarea căilor de atac au avut o influenţă obiectivă asupra duratei de examinare a cauzei, împrejurare care urmează a fi avută în vedere la aprecierea circumstanţelor speţei şi la individualizarea cuantumului despăgubirilor.
116. Prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, este de înţeles că repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.
117. Drept urmare a tuturor considerentelor expuse anterior şi în urma aprecierii cumulative a circumstanţelor concrete ale cauzei prin prisma criteriilor consacrate de art. 20 din Codul de procedură penală, art. 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 şi a jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, instanţa ajunge la concluzia că, în speţă, nu sunt întrunite condiţiile legale pentru constatarea încălcării dreptului reclamantului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil. Deşi procedura penală s-a desfăşurat pe o perioadă îndelungată, simpla durată a acesteia nu este suficientă, prin ea însăşi, pentru a fundamenta existenţa unei încălcări a art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului sau a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011. Din materialele cauzei rezultă că desfăşurarea procedurii a fost influenţată de complexitatea litigiului, de parcurgerea tuturor etapelor procesuale prevăzute de lege, inclusiv a mai multor cicluri de apel şi recurs, precum şi de

necesitatea respectării garanţiilor procesuale ale participanţilor, fără a fi identificate perioade de inactivitate procesuală ori întârzieri nejustificate imputabile exclusiv autorităţilor judiciare. Or, exigenţa respectării termenului rezonabil nu urmăreşte soluţionarea cauzelor cu orice preţ şi într-un ritm care ar afecta dreptul la un proces echitabil, ci impune realizarea unui just echilibru între cerinţa celerităţii şi obligaţia instanţelor de a administra complet şi efectiv actul de justiţie. În aceste circumstanţe, instanţa constată că dreptul reclamantului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil nu a fost încălcat, motiv pentru care capătul de cerere privind constatarea unei asemenea încălcări şi repararea prejudiciului pretins în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 urmează a fi respins ca neîntemeiat.

118. Instanţa de judecată de asemenea reţine că în cadrul Hotărârii CtEDO Van de Hurk vs. Ţările de Jos din 19.04.1994, Înalta Curte a statuat că motivarea hotărârii nu atestă obligaţia instanţei de a da fiecărui argument un răspuns detaliat. În sensul dezbaterii argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată, instanţa de judecată consideră relevant avizul nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, în care se menţionează că, obligaţia instanţelor de a-şi motiva hotărârile nu trebuie înţeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat în sprijinul unui mijloc de apărare ridicat. Întinderea acestei obligaţii poate varia în funcţie de natura hotărârii. În conformitate cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanţă, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea si redactarea sentinţelor şi hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate. Se atestă că, alte argumente pertinente şi importante pentru obiectul prezentei cauze, nu au fost invocate.

119. În conformitate cu prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, Legii nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în

termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, art. art. 1998, 2007, 2036, 2037 din Codul civil al RM, art. art. 236, 238-241 Cod de procedură civilă al RM, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parţial cererea de chemare în judecată depusă de Savin Iulian Constantin către Ministerul Justiţiei al RM şi Procuratura Generală a RM cu privire la încasarea prejudiciului care rezultă din tragerea ilegală la răspundere penală şi a duratei excesive de judecare a cauzei.

Se încasează din contul bugetului de Stat prin intermediul Ministerului Justiţiei în beneficiul reclamantului Savin Iulian Constantin, a.n. *****, IDNP: *****suma de 100000 (una sută mii) lei, 00 bani cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organului de urmărire penală şi procuraturii.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Preşedintele şedinţei,
judecător CRIGAN Dragoş